

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о год. 6-ій пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Голос на часі.

В останнім числі «Діла» подава цінна стаття автора, котрий підписав себе Н. Н. член «Ради хлоскої». Автор застановляє ся, «кому повинні служити рускі гроші?» і тим звертає увагу руского загалу на одну з найважніших справ нашого економічного відродження. Тому наведемо сю статтю у повнім змісті:

«Русини, нарід убогий в засоби матеріяльні, до недавня не мали навіть інституцій, котрі би працювали над економічним підвигненням народу. Аж в останніх літах, при більше розбудженім русї просвітнім, зачинає ся у нас повільна праця і на полі економічнім, котра стремить до визволення народу нашого і на тім полі з під чужої опіки, а властиво до сотвореня опіки, бо — як до тепер — ніхто ним не інтегрував ся, хіба о стілько, щоби его використати. Потворили ся і на очах наших добре розвивають ся всякі інституції рускі, що мають і будуть мати великий вплив на розвій нашого народу. Такі інституції (Народна Торговля, Дістер яко товариство взаїмних убезпечень і яко товариство взаїмного кредиту, Союз кредитовий товариство для виробу і продажу річий церковних в Самборі, Підгірська Спілка, кілька руских кас повітових і т. д.) повстають через поміщене в них дрібних капіталів приватних, котрі зібрані разом становлять велику силу і двигают помалу але певним кроком наперед нашу працю на полі економічнім. І показало ся, що хоть ми, нарід крайно бідний, винищений і занедбаний, однак спільними силами можемо піддержати неодну інституцію, конечну для всестороннього розвою нашої народности. А при тім ніхто не повносить жертв, бо доходи зі своїх грошей має забезпечені (в більшій часті навіть більші як деінде), а крім того, як до тепер, кілька сот руских інтелігентних людей має в своїх інституціях скромне удержанє, а тисячі людей підмогу проти ріжнородного визиску, а заохоту та вказівку до глядана незнаних їм доси способів заробкованя. Се останнє найлучше ілюструє діяльність Народної Торговлі. Зараз по введеню в жите повстає кількисот руских склепарів по селах, кількадесят по містах і місточках.

Однак то річ ясна: зріст руских товариств і ширшанє многосторонньої та спасительної їх діяльности залежить від чим-раз більшого зросту засобів матеріяльних. Дятого — коли не чимсь більше, то непростиною байдужностию до свого є, сли хто-небудь з Русинів не вкладає своїх капіталів в рускі товариства кредитові, взаглядно торговельні, — сли не має на стілько почутя солідарности народної, щоби піддержати культурну працю над власним народом, навіть тоді, коли се его нічо не коштує! А справді виплатило би ся счислити всі ті капітали рускі уміщені по чужих — нераз рускої справі просто ворожих інституціях. Они, сли вже не ділають на шкоду руского народу (як жидівські, а і шовіністично-польські), то бодай певно нічим не піддержують его культурних змагань. А таких капіталів руских, вложених в не-рускі інституції, є певно кількадесят раз більше від тих, що уміщені по руских товариствах. А кілька гроша пускаємо ми в чужі руки, не купуючи у своїх заводах торговельних? Ось тут причина нашого убожества, а сли так дальше буде і не змінить ся на лучше —

то се головна перешкода до підвигнення матеріяльного нашого народу!

Але заким всі приватні одиниці переймуть ся засадою «свій до свого» — засадою, що руский гірко зароблений гріш повинен служити руским цілям і давати удержанє руским людям, або заким більшість тих одиниць морально буде примушена до того ширшаючою усе більше організацією народною а тим самим і змагаючою ся контролею, — маємо поки-що право жадати, аби кожде тіло моральне, виходяче з руского народу і ділаюче серед народу руского і в користь того народу, переняте було сею засадою в цілій повноті. Вже від приватних одиниць маємо право сею жадати, а від кожного руского тіла морального не сьміємо навіть чогось протинного сподівати ся! А коли-б хто-небудь чув ся сею увагою діткненим, найвкaje: які гроші вкладають Поляки, Вірмени і жиди до руских інституцій.

Тілом моральним *par excellence* є наша руска церков, котра ві всім повинна давати добрий приклад і де ходить о добро народу руского, о добро моральне і матеріяльне, повинна бути все на переді. Отже питаємо: де уміщені наші капітали церковні?

Заким відповімо на се питанє, спитаємо наперед: чи має церков руска які капітали? Має! — не великі они, бо церков наша, як і ціла суспільність, одна з найбільшійших, все-ж таки они є. А всі они уміщені по не-руских інституціях! Хто переглянув «Шематизми», побачив при поодиноких парохіях позиції: «дохід з облігацій і книжочок шадничих», котрий в деяких парохіях вносить кілька, кільканайцять, а навіть кількадесят зр. Не можемо знати, кілько є всіх тих капіталів разом, доси не знайшов ся ніхто, хто би обчислив їх після автентичних жерел, — тому будемо числити бодай в приближеню після тих дат, які знаходимо в шематизмах. За підставу возьмемо шематизм диєцезії станиславівської, бо він яко «наймолодший» подає ще може найпевніші дані, не повтарає бодай ріжних неточностей від 50 літ, як се на жаль діє ся н. пр. в шематизмі архієп. львівської (гляди «Прапорць»).

Всі доходи з облігацій і книжочок шадничих виказани в шематизмі станиславівскім (кілько їх не виказано, не знаємо, а що є такі, о тім знаємо на певно!) вносять разом суму 4.227 зр. 68 кр. Ті доходи, скапіталізовані після 4% стопи, дають капітал 105.692 зр. Позаяк диєцезія станиславівська є найменьша, то можемо безпечно прийняти бодай таку суму і в других диєцезіях. А се становить загальну суму у всіх трьох диєцезіях 317.067 зр. В ту суму не вчислені капітали зложені на покритє служб божих фундаційних (легати). Тих в шематизмах наших не виказують, але майже нема села, де би не було легату на одну-дві служби божі, а є села, що мають їх по кільканайцять — кожда від 2 зр. до 5 зр. і більше. Сума всіх тих капіталів вносить вже бодай вдруге тільки, що попередних, а се дасть разом з попередніми в приближеню суму 635.000 зр. Фонд вдовичо-сиротинський вносить найменьше 450.000 (в самій львівській диєцезії до 200.000) отже разом з попередніми 1,085.000 зр. Кожда церковця наша має бодай кільканайцять до кількадесят зр. власности скарбон братських переважно по не-руских інституціях. Нехай ті гроші на більше як 2000 парохій руских вносять тільки 100.000 зр. (а певно є більше, бо після

розпоряджень консисторських кожда готівка, котрої зараз не потрібно на видатки, повинна бути льюкована в касах публичних, а не лищатись до перехованя в скарбонах), то разом з попередніми дістанемо показну суму 1,185.000 зр. Не будемо спорити, чи та сума за мала чи за велика (радше за мала) — нам ходить о засаду, що є рускі гроші церковні і кому они служити повинні.

Ті гроші порозміщувани всюду, тільки не в руских інституціях! Я н. пр. побіраю річно 86 зр. за фундаційні служби божі (з легатів) по часті з облігацій Товариства кредитового земского, по часті з книжочок Галицької каси шадничої у Львові. А при тім (се зазначую тільки мимоходом, хоч і ся річ не без ваги!) ніколи не можу допросити ся від жадної з тих польських інституцій переписки рускої! На моє трикратне домаганє, щоби мені прислано рускі бланкети на квіти і проваджено переписку по руски — наслала мені Дирекція Товариства кредитового земского повно польських бланкетів (маю їх тепер більше, як би я міг з'ужити за ціле жите), а мого домаганя навіть не приймає до відомости, бо ані словом о нїм не згадує... Але верім до річи!

Звідки повстали ті всі капітали? З крейдарових нераз жертв нашого народу, з жертв, котрі нарід наш від уст собі відоймає, щоби дати «на боже», і з жертв, які складають рускі свьященники (на фонд вдовичо-сирітський). Чп годить ся, щоби ті капітали були порозкидані по ріжних, чужих інституціях, без ніякої користі для народу руского, чи радше справедливості вимагає, щоби з обороту ними (не нарушаючи цілий, на які їх зложено) мав користь сей бідний нарід, що їх зложив?

Давнійше, коли не було солідних, руских інституцій, можна було ще оправдувати таке поступованє — але чим оправдати его вий? Хіба нашим руским «най буде як бувало». Наші інституції дають чейже бодай таку саму запоруку як польські, а може і більшу, бо не кидають ся на ніякі карколомні спекуляції... І найсильніші(!) нині польські інституції повстали з малих початків, а і в них нераз (гляди: Фльоріянка в Кракові і Галицька каса шаднича у Львові). Чомуж маємо більше довіря до чужих, хотяй нераз на него незаслужуючих нїж до своїх? Чи не час вже помислити над тим, щоби рускі гроші служили руским інституціям? Дячого консистория вірменська не уміщає своїх капіталів церковних по польських банках, але сотворила свою інституцію: банк вірменський, де уміщені церковні гроші. Одно з двох: або сотворити руску інституцію на рускі гроші церковні, або уміщати їх в солідних, вже існуючих руских інституціях, котрі, як н. пр. Союз кредитовий, можуть постаратись о пупілярне забезпеченє вложених в них фондів.

Сего домагаєсь від нас честь народна, інтерес народний і інтерес нашої церкви, котра, як сказано, все повинна бути на переді, де ходить о добро народу руского — того народу, для котрого добра в першій мірі ділати повинна і на котрого підвигненю матеріяльним їй залежати повинно. З матеріяльним підвигненем народу руского підноситься чей-же в рівній мірі і повага та вплив рускої церкви... Чистий зиск з обороту тим грошем не повинен іти в чужі, нераз нам і церкві рускій ворожі руки — не рахуючи вже того, як велику підмогу нашому економічному розвоєви може дати мільон



— сума як на наші відносини матеріальні вже аж надто значна. Най руска церков в добре зрозумілим церковнім і народнім інтересі дасть добрий приклад на собі самій, а тоді і інші рускі, публичні і приватні капітали прийде ся нам легше прислувати морально, щоби плили тим руслом, котре єдино веде до піддвигнення народу руского від вікової неволі, зависимости і занедбаня!

Отсе ті уваги подаю під розвагу всіх, хто може мати вплив на ті справи, аби викликати публичну дискусію і через те наблизити впливові, церковні круги до руско-народних інституцій економічних. Пробуємо бодай застановити ся: чи не дала би ся річ ввести в жите на користь рускої церкви і руского народу! Без проби відкинути а ліміне так важну справу було би гріхом непростимим. І так тепер буде мусіла власть церковна застановитись добре над тим, чи цілком певно поміщені всі засоби грошеві і повірені їй опіці — бодай на-разі ті, що знаходять ся в Галицькій касі ощадничій...

Галицька каса ощадности.

Підорване довіре до галицької каси ощадности утримує ще завсїгда настави в єї касах і громадне виповіданє вкладок. Без попереднього виповідження звертають тепер вкладки лише до суми 100 зр., тож денні виплати стали тепер до кількадесяти тисяч. Але велика часть властителей вкладок виповіла вже, а сума їх вкладок має досягати п'ять мільонів.

Зразу представляли цілий сей переполох як штучно викликану паніку галицькими жидами, котрі носять ся з гадкою заложити власний великий банк, і тим способом задалегідь приготувати терен. В тій справі др. Бик помістив заяву в польських газетах, в котрій стверджує, що новий банк має заложити ся, але між основателями єго находить ся лише один жид др. Бик. Всі другі, се польські шляхтичі. Се не переконало часть польської преси, бо сказала, що імена польські, але гроші жидівські і закидала, що жидівські рабіни голосили в біжницях жидам, щоби вибирали гроші з каси ощадности, та звільняли їх навіть в тій цілі від шабасу.

Отже Przegląd запитував в інтерв'ю львівських рабів Шмелькеса і д-ра Каро-го, скілько правди на тих твердженнях і дістав від них запевненє, що: ніколи жадних відозв, ані біжників не оголошували, ані в справі каси ощадности, ані взагалі в жадній иньшій справі, бо се не дозволене їм. Письма, обіжники і відозви може оголошувати лише Управа Збору ізраїльського, а не они. Однак в данім випадку, ані управа Збору, ані єго члени, ані ніхто із занятих в нїм чи в біжницях не оголошував жадних відозв, не поручав, не налягав на нікого, щоби виступав против касі ощадности. Так само не мають рабіни права зносити шабасу і не зносили, ані їх о те ніхто не просив. Також і рабіни на провінції не могли видавати жадних відозв, за те ручать оба львівські їх товариші, бо щось такого не практикує ся і рабіни не мають до того права. Знесене шабасу було би щось нечуване в історії рабінату і того не міг ніхто допустити ся.

Отже антисемітским газетакам не удала ся проба вини християнської несовісности звалити на жидівську перебіглисть. Хоть ще і тепер закриває груба заслona історію господарки в галицькій касі ощадности, то все таки виходять на яву деякі подробиці, які годні переконати кожного, що рун на касу ощадности зовсім не штучний і неоправданий і хиба можна дивувати ся, що катастрофа наступила так пізно. Той сам Przegląd каже в згаданій статі, що жидівської агітації ні звідки не було, але нелад в касі був знаний вже давно і давно викликував занепокоєнє, — більше-менше від часу, коли др. Клеберґ, радник намістництва і правительственный комісар в щадничій касі, зложив свій уряд комісаря (1896) і не таїв ся з тим, що каса хилить ся до упадку. Опісля з цілої Європи стали напливати до тутешних канторів виміни і банків векслі фірми »Щепановський, Вольський і Одживольський«, майже всі з запискою в доліні »платний в касі щадничій у Львові«. Векслі

ті звучали часто на високі суми, а каса щадничача виплачувала їх без перешкоди. Мусіло се тим більше звертати увагу, що каса дуже не радо уділяла нові кредити. В грудні мин. р. почало ся, що каса щадничача не хотіла принимати дуже добрих векслів, котрі виплачував зараз банк краввій, гіпотечний і и. Тоді запитувано себе: »Щож каса робить з грішми, коли їх не випускає, а все тільки есконтує векслі Щепановського, Вольського і Одживольського?« До того ще лучив ся і такий випадок: Один урядник каси вложив через підставлену особу 6 зр. на шість книжок, на кожду 1 зр. Опісля всі ті книжочки поідробляв на квоту 1000 зр. і знов через підставлену особу виняв 6000 зр. Справа викрила ся і урядника того тихцем прогнано, ще дано єму 600 зр. на дорогу. Він же опісля голосив про всілякі неприявки в касі, о яких знав. Вкінці розійшла ся з перших днів січня с. р. вість, що шконтруюча комісія не хоче шконтра підписати. З того часу стали люде горнути ся до каси і відбирати свої вкладки. Д. 19 січня вибрано сто кількадесять тисяч зр., хоч переполоху ще жадного не було і дивники нічого ще не знали. На другий день д. 20 січня, вже був такий натовп перед касою, що до середини не можна було дотиснути ся. З того часу починає ся переполох, який триває й доси.

Крім нафтяних дїр спілки Вольського, Одживольського і Щепановського, що поглинули мільони каси ощадности, вказують ще на орган нафтяної спілки *Słowo polskie*, що оно виходить коштом ощадженого гроша краю. В тім вигляді пише *Dziennik polski*: »Наведемо кілька цифр з австрійської преси, щоби читатель міг виробити собі понятє о цінах газет, що виходять при обставинах далеко користнійших як наші. І так: *Neue Presse* коштує річно 26 зр., *Deutsches Volksblatt* 22 зр., *Wiener Tagblatt* 24 зр., *Ostdeutsche Rundschau* 18 зр. і т. д. Треба примітити, що єї дивники виходять в краю, де розвинули ся величю промисел і торговля — тож мають великий наплив інсератів — і, що рівно важне, в краю, що не посідає 70% анальфаетів, тож достарчає десять разів численнійшого круга читачів. Мимо того *Słowo polskie* коштує 1 зр. місячно, а неофіційно навіть 60 і 50 кр. Тимчасом кошти всякого видавництва щоденного мусять виносити місячно: 25 кр. за штемпель, 25 кр. за поштові марки, 25 кр. за папір і 25 кр. за друк. Се чинить цілого 1 зр. с. є тільки, що *Słowo polskie* коштує офіційно. Але в сих видатках не містять ся вже всі кошти видавництва, бо ще лишає ся заплаченє: редакції, адміністрації, льокалю, телеграмів, податків, служби, світла — ну, і амортизация вложеного капіталу. Не потреба бути великим фінансістом, щоби зрозуміти, що супротив тих необхідних коштів місячна ціна не може виносити ані 50 кр., ані навіть 1 зр., — коли-б... — коли-б ся часопись не втолочувала ся цілим своїм тягаром на резервовий фонд інституції, утвореної з публичного гроша найбільшійших верств. Після обчислень львівських дивників чистий кошт видання одного екземпляра *Słowa* виносить місячно 1 зр. 48 кр. — отже в найліпшій разі видавництво бере від читача 1 зр., а дарує 48 кр. Але видавці *Słowa polsk-ого* не поперестали лише на тім, щоби давати публіці свою часопись за ціну о 50 процент низшу, ніж виносили їх власні видатки, а властиво видатки каси ощадности, они цілими тисячами жертвували свою часопись за дурно, втискали єї до рук кождому, хто хотів і хто не хотів.«

Справи державні.

Відмова міністра просвіти ґр. Біляндта що-до удержавнення польської гімназії в Тішині викликала між Поляками і в колі польським велике невдоволенє. Міністер Біляндт мотивував свою відмову тим, що не було ще випадку удержавнення неповної гімназії і тепер удержавненє не цілої тішинської гімназії польської стало би негідним для правительства прецеденсом. Праска *Politik*, обговорюючи оноді єю справу, подає таку примітку: »Се потверджує наш погляд, що в часі панования §. 14, тільки тоді правиця могла би зміцнити ся, коли-б всі сторонництва мали своїх репрезентантів в пра-

вительстві. Коли-б ґр. Біляндт не був бюрократом але політиком, тоді поступав би инакше, бо міг би оцінити значіне агітації в краю, яку викличе відмовою удержавнення польської гімназії в Тішині, а заразом прийти до переконання, що ослаблюване значіня польського кола в краю, є ослаблюванем більшости в парламенті, на котрій правительство ніби має опиратись. Щоби однак оцінити єю річ, треба мати політичний живчик.«

Що Чехи раз чешуть, раз гладять своїх союзників, а при тім мають передовсім свої власні цілі на оці, доказує статя *Narodni-x List-ів* про ситуацію. Чехи, говорить ся в ній, були в послідних літах добрими торговельниками і зискали на тій державній торговлі дуже багато, а іменно внутрішній язик урядовий, а заразом, що є найціннішою добичею, язикові розпорядження для Шлезка, котрі стають заохотою для всіх славянських народностей в Австрії. Чехи повинні тепер старати ся опанувати центральні власти, в котрих до тепер сидять тільки Німці і Поляки. Тільки на однім полі Чехи до тепер не осягнули нічого, т. є. на полі державного права, з причини відпорного захованя Поляків і католицької людської партії. Поляки з фінансових взглядів виступають против зміни державного устрою, а католицька, людська партія противить ся також з засади всяким змінам конституції. Також Словенці думають, що федералізм знищив би їх, — отже Чехи на точці державного права суть цілком відокремлені.

На Угорщині ведуть ся засьно переговори правительства з опозиційними сторонництвами. Тимчасом в соїмі угорським засідання сходять на поіменних голосованях, яких жадає опозиція. Опозиція предложила правительству своє *puntium*, а вчера вручено провідникам єї відповідь правительства, яку на онодішній конференції уложили ґр. Банфі, Феєрвари, Мокач, Перчель і Кольман Шель. Над сею відповідію має застановляти ся пинішня конференція мужів довіря опозиції. Кажуть, що опозиція не згодить ся на услівя, які подає правительство, особливо спротивить ся зміні реґуляміну палати і не допустить до признаня президентови палати дискреціональної власти.

З Відня доносить *Fremdenblatt*, що на суботнійшій авдієнції Феєрварого, Шіляґі-ого і Шеля у цісаря, монарх висказав вдоволенє із справозданя, яке Феєрвари зложив іменем цілого кабінету і признав, що оно вповні згідне із справозданєм Шеля. За підставу дальших переговорів з опозицією прийнято в результаті найновійше *puntium* правительства, котре між иньшим кладе за принципіальне услівє компромісу полагодженє індемнізаційних предложень.

Оповідченє.

До »Краввого Союзу кредитового« стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові приступили дотепер отсі рускі товариства кредитові:

- 1) Каса позичкова »Поміч« в Теревовли, товариство зареєстроване з обмеженою порукою;
- 2) Каса позичкова в Ляхівцях, товариство зареєстроване з обмеженою порукою;
- 3) Товариство взаїмного кредиту »Дністер«, стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою у Львові;
- 4) Повітове товариство кредитове »Самопоміч« в Бродах, товариство зареєстроване з обмеженою порукою;
- 5) Банк звязковий в Станіславові, стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою;
- 6) Товариство взаїмного кредиту »Поміч«, стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою в Городку коло Львова;
- 7) Общество взаїмного кредита »Віра«, товариство зареєстроване з обмеженою порукою в Перемішли;
- 8) Руска каса для ощадности і позичок, стоваришенє зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях, — як також заявили своє приступленє;
- 9) Каса задаткова в Стрию, товариство зареєстроване з ограниченою порукою і
- 10) Товариство взаїмного кредиту »Надія«, зареєстроване з обмеженою порукою в Бережанах.

В Самборі завязує ся руске товариство кредитове »Добробит«.

З «Кравського Союзу кредитового» вислано звирцерний статут для основателів повітових товариств кредитових в Камінці Струмиловій, Копичинях (на повіт гусятинський), Городенці, Борщеві, Золочеві, Дубецьку і Роздолі.

Зголошення о позички на значнійші квоти, котрих повітові товариства кредитові не могли би уділяти, зволють Сьвітлі Дирекції дотичних товариств відступати «Кравському Союзові кредитовому» у Львові.

«Краввий Союз кредитовий» у Львові *уділяє позички*: товариствам кредитовим на 5 1/2 процент, иньшим особам на 7 процент без побираня додатку на кошта адміністрації.

Також приймає «Краввий Союз кредитовий» вкладки щадничі в довільній висоті і опроцентовує їх на 4 1/2 процент.

Льокаль «Кравського Союзу кредитового» уміщений є у Львові в Ринку ч. 10, на П. поверсі.
Дирекція.

Н О В И Н К И.

— Рада шкільна краєва ухвалила на засіданню дня 23. січня між иньшим: Перенести заступників учителів в гімназіях: Володимира Труша з V. у Львові до Станиславова; Маріяна Бараньского з Ряшева до Бродів; Льва Кероньского з гімназії св. Яцка з Кракова до Нового Санча; Івана Вальчака з III. гімназії до гімназії св. Анни в Кракові; Антона Стрілецького з III. до IV. гімназії у Львові; Мартина Ернста з IV. до V. гімназії у Львові; Бронислава Попеля з Ряшева до IV. гімназії у Львові; Дионизия Корінця з III. гімназії у Львові до I. гімназії в Перемишлі; Антона Ольберка з Золочева до Станиславова і суплента семинарії учительської в Ряшеві Станислава Сроковського до семинарії учительської жіночої у Львові;

іменовати суплентами в гімназіях: Генрика Дембекого до Дрогобича; Богуслава Бутриновича до гімназії св. Яцка в Кракові; Володимира Яроша до гімназії св. Анни в Кракові; Вільгельма Затея до гімназії в Новім Санчі; др. Евгения Пясецького до гімназії в Подгужі; Мечислава Домбровського до III. гімназії у Львові, Йосифа Крайника до школи реальної в Кракові.

— *Поминальне Богослуженє* за упокій душі бл. п. Олександра Огоновського, б. професора університету львівського, відбуде ся в четвер дня 9. н. ст. лютого с. р. о год. 9-ій рано в церкві Успенія Пресв. Богородиці.

— *З руских товариств.* Товариство «Сокіл» у Львові устроює в суботу 11. лютого с. р., для відпразнованя 5-літньої річниці заснованя товариства комерс. Початок о пів до 8-ої вечером, вступ свободний. — Заходом «Руского Касяна» в Стрию відбуде в неділю дня 12. с. м. вечерок з танцями.

— *Гр. Голуховский*, міністер справ заграничних, прибув в понеділок до Львова.

— *В пам'ять Івана Котляревського* відбув ся в Петербурзі дня 3. лютого в сали Павлової великий вечер. На сей вечер умисно прибули до Петербурга на один день славно звісні артисти драматичні: М. К. Заньковецька з Харкова і М. Л. Кроповицький з Москви, щоби взяти участь в «Наталці Полтавці» і в літературно-музикальній часті вечера.

— *Учительська самопоміч.* Дня 2. лютого с. р. відбули ся у Львові в присутности нотаря Вітославського перші загальні збори членів основателя «Кравського товариства задаткового учительського», стоваришеня зареєстрованого з ограниченою порукою. По прийняттю проєкту статута товариства вибрано дирекцію, раду надзираючу, почім заряд подав фірму товариства до зареєстрованя, а коли краввий суд яко торговельний прийме се до відомости, нова і вельми пожадана інституція розпочне своєю діяльністю.

— *Військовий побір у всхідній Галичині.* Команда XI. корпусу у Львові. 15. полк піхоти. В Збаражні від дня 1. до 8. марця, в Скалаті від 10. до 18. марця, в Тереховлі від 20. до 28. марця, в Тернополі від 5. до 22. цвітня. — 24. полк піхоти. В Печеніжині від 1. до 4. марця, в Косові від 6. до 14. марця, в Коломиї від 16. до 28. марця, в Снятині від 17. до 26. цвітня. — 30. полк піхоти. В Соколі від 1. до 11. марця, в Жовкві від 13. до 23. марця, у Львові (місто) від 27. марця до 14. цвітня, у Львові (повіт) від 15. до 26. цвітня. — 55. полк піхоти. В Бучачі від 1. до 16. марця, в Підгайцях від 18. до 29. марця, в Бережанах від 5. до 15. цвітня, в Перемишлянах від 17. до 20. цвітня, в Глинянах від 22. до 26. цвітня, в Рогатині від 1. до 15. марця, в Бібрці від 17. до 27. марця. — 58. полк піхоти. В Обертині від 1. до 4. марця, в Городенці від 6. до 11. марця, в Богородчанах від 13. до 18. марця, в Надвірній від 20. до 29. марця, в Станисла-

вові від 5. до 13. цвітня, в Товмачі від 15. до 26. цвітня. — 80. полк піхоти. В Бродах від 1. до 13. марця, в Залізцях від 15. до 20. марця, в Зборові від 22. до 29. марця, в Золочеві від 5. до 18. цвітня, в Камінці Струмиловій від 1. до 14. марця.

Команда X. корпусу в Перемишлі. 9. полк піхоти в Миколаєві від 1. до 4. марця, в Жидачеві від 6. до 11. марця, в Калуші від 1. до 11. марця, в Рожнятові від 13. до 15. марця, в Долині від 17. до 22. марця, в Болехові від 23. до 28. марця, в Стрию від 5. до 13. цвітня, в Сколім від 14. до 19. цвітня. — 10. полк піхоти. В Бірчі від 1. до 4. марця, в Добромилі від 6. до 9. марця, в Бжозові від 11. до 17. марця, в Дивові від 20. до 23. марця, в Кривчі від 27. до 29. марця, в Перемишлі від 5. до 15. цвітня. — 40. полк піхоти. В Ропчицях від 1. до 4. марця, в Дембиці від 9. до 11. марця, в Мільбі від 13. до 23. марця, в Соколові від 5. до 8. цвітня, в Кольбушовій від 10. до 15. цвітня, в Тарноберезі від 17. до 25. цвітня, в Стрижові від 1. до 8. марця, в Ряшеві від 10. до 24. марця. — 45. полк піхоти: В Лютовисках від 1. до 2. марця, в Устриках Нижніх від 4. до 6. марця, в Балгороді від 8. до 10. марця, в Ліску від 13. до 16. марця, в Сяноці від 18. до 29. марця, в Римахові від 7. до 11. цвітня, в Коросні від 12. до 22. цвітня. — 77. полк піхоти: В Дрогобичі від 1. до 15. марця, в Самборі від 16. до 28. марця, в Старім Місті від 5. до 12. цвітня, в Турці від 14. до 24. цвітня. — 89. полк піхоти: В Комарні від 1. до 6. марця, в Рудках від 7. до 10. марця, в Судовій Вишні від 13. до 16. марця, в Мостисках від 18. до 24. марця, в Городку від 27. марця до 8. цвітня, в Янові від 10. до 12. цвітня, в Яворові від 14. до 19. цвітня, в Краківці від 21. до 25. цвітня, в Раві від 1. до 14. марця. — 90. полк піхоти: В Ніску від 1. до 9. марця, в Лежайску від 10. до 15. марця, в Ланцуті від 16. до 28. марця, в Ярославі від 5. до 17. цвітня, в Сняві від 19. до 22. цвітня, в Цешанові від 11. до 15. цвітня, в Любачові від 17. до 22. цвітня.

— *Вотум недовіря* ухвалили коломийські горожани на зборі дня 5. лютого тамошній міській раді і магістратові. Рівночасно звернули ся горожани до правительства і кравського виділу, щоби надали їм комісаря правительственного для заряду міста.

— *В університеті св. Володимира в Києві* відбув ся торжественний річний акт дня 16 (28) січня с. р. Із відчитаного на торжестві справозданя показує ся таке число студентів в університеті дня 1 (13) січня с. р.: на факультеті історично-філологічнім 68, на фізично-математичнім 396, на юридичнім 1247, а на медичнім 895, разом 2606 студентів. До того надзвичайних слухачів було 113 (в тім 77 фармацевтів) отже всіх слухачів мав університет 2719. — Після віроповіданя було: православних 1596 римо-католиків 513, жидів 498 (між тим, медиків 267), лютерів 78, вірмен григоріян 18, караїтів 12, старообрядовців 2 і магомедан 2. Замітне особливо число жидів: они становлять майже п'яту часть всіх студентів, а на медичнім факультеті майже третю часть всіх студентів того факультету.

— *Дяківський Боля* завязав ся в деканаті кудринецькім по дяківських зборах в Іваню пустім, під управою дяка в Кривча, Йосифа Пакуляка.

— *Товариство против сплетень* провктує один добродій у Львові. Клевета, заздрість і зависть розповсюднились нині так широко, що приносять діямаючу шкоду не лише одиницям, але й цілим родинам. Длятого підносить він гадку заснувати товариство, котрого члени були-б обовязані всіми силами недопускати до ширеня обмови, зависти і заздрости. Благородний помисл, нема що казати, але коли що, то таке товариство на злобну натуру чоловіка нічого не може.

— *Нинішні діти.* Родичі шукають 16-літнього Бронислава Вацека, приватиста в шкільнім мундурку без відзнак. Недавно пропав він з дому і на днях написав з Буківска до родичів лист, в котрім заповів, що не найшовши в житю щастя — постановив умерти.

— *Перелюдненє Європи.* В протягу послідних 10 літ помножило ся населенє Європи о 10 процент. На початку біжучого столітя числила Европа 175.000.000 мешканців. В р. 1830 зросла та цифра до 220.000.000; в р. 1860 числило населенє Європи 260.000.000. В році 1890 виказує статистика 350.000.000 осіб. Нині числить Европа 380.000.000. Що буде за сто літ.

— *Цирк згорів* в Білімстоку в полудневій Росії дня 31-го січня. Огонь повстав від ушкодженої рури з печі і в протягу кількадесять мінут обернув цілий дерев'яний будинок в одно велике згарище. Цирк був в середині улажнений на взір театру і до послідного часу давала в нїм представленя українська труппа театральна під дирекцією Гайдамаки. На щастє пожар вибух в день, отже з людей ніхто не втратив життя. В часі гашеня огню товпи народа кинули ся на багаті припаси вина і иньших напоїв,

що містили ся в цирковім буфеті, і розікрали до чиста. Поліція арештувала з тої причини кілька осіб.

— *Секта вегетаріанів.* В Сполучених державах північної Америки намножило ся дуже багато вегетаріанських сект. Як звичайно в Америці, одна секта старає ся в оригінальності чи в дивачности перевишити другу. Секта т. зв. «Екзальтованих» посунула ся до того, що виреклась не лише мяса, молока і взагалі всяких продуктів, що їх достарчують звір'ята, але навіть ярин. Шож їдять? Самі овочі, а шоть лиш соки з тих овочів, осолоджені цукром, бо всі напої а навіть чиста вода не припадають вегетаріанам до вподоби.

— *Пожари в 1898 році.* Після статистики заведеної кравсим Союзом охотничих сторожий пожарніх навістило в 1898 році 1084 пожарарів, котрі знищили 2687 домів, 3195 господарських будинків, 19 промислових заведень і 3 церкви. З людей погибло в тих огнях 14 осіб. Загальні шкоди, які ті огні наробили, виносять три мільони двіста сімдесять сім тисяч і триста чотири зр., з котрих було обеззечених один мільон п'ятьсот сорок дев'ять тисяч триста сімдесять дев'ять зр. Причиною пожарів було в 148 случаях підпаленє, в 192 неосторожність, в 54 хибна будова коминів, в 28 случаях вибух огонь від грому а в 622 случаях причини не розсліджені.

— *Дрібні вісти.* У Львові застрілив ся овод І з незв'язаної причини поручник 15 п. піх. Емануїл Піта. — Колеса електричного трамваю поторошили вчера робітникови Чайці руку, а Запоточному рамя і праву ногу. — В Бічицях під Новим Санчом погорів фільварок зі всіми будинками а навіть худобою. В огні згорів один чоловік, що спав в степодолі. — В Самотичах, повіта домбровського, 5-літня дитина із злости, що мати не дала їй їсти, підпалила дим своїх родичів. — В Перемишлі занялась одіж на Зофії Шмідт, служниці в кавярни, від нафти, котрою поляла дрова в печі; нещасну відвезено в наслідок тяжких попарень в безнадійнім стані до шпиталю.

— *Померли:* О. Панкратий Білинський, парох в Токах коло Підволочиска, в 62-ім році життя а 35-ім сьвященства.

О. Стефан Білинський, рідний брат Панкратія, парох в Чернихові коло Тернополя, в 81-ім році життя а в 51-ім сьвященства.

Наука, штука, література.

— *Учителя ч. 3.* з дня 5. лютого містить: Початок статі «Наука о характерах в приміненю до вихованя»; — справозданє головного виділу «Руского товариства педагогічного» за час від 6. марта до 31. грудня 1898; — всьвящину; — вісти з руского товариства педагогічного і конкурсу на стипендію ім. Качали.

Телеграми.

Відень, 7. лютого. Намістник Галичини гр. Пінїнський приїхав сюда по то, аби порозуміти ся з правительством що-до речинця скликаня сойму. Після всякої імовірности, сойм галицький збере ся дня 20. лютого.

Градець, 7. лютого. Намістництво застановило діяльність т. зв. хлопского Союзу (Waceln-bund), на чолі котрого стоїть барон Рокитанський, задля переступленя статутів.

Будапешт, 7. лютого. Чувати, що опозиция не згодить ся на всі услів'я, поставлені її правительством. Противить ся передовсім зміні реґуляміну палати, а вже ніяк не згодить ся на признанє президентови палати дискреціональної власти.

Меран, 7. лютого. Князь Альфред Саксен-Кобург-Гота помер тут вчера в наслідок хронічної недуги мозку.

Берлін, 7. лютого. Бувший канцлер німецької держави гр. Капріві помер тут вчера на удар сердца.

Софія, 7. лютого. Кружать вісти, що собраніє буде небавом розвязанє і розпишуть ся нові вибори.



Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го жовтня 1898.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Table with 4 columns: Poїзд (train), direction (до Львова / з Львова), arrival/departure times, and destinations. It lists various routes and stops like Іцкан, Кракова, Підволочиск, etc.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейський рїзнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно: 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. вел. держ. (Львів, ул. Гретого мая, готель Імперяль) удїляє пояснєнь в справах залізничних, продає білєти всякого род і розклади їзди.

Ц. к. упр. гал. акц. Банк Гіпотечний переніс 3 КОНТОРУ ВИМІНИ Відділ депозитовий котрих бюра містили ся до тепер в мезанині власного будинку до льокалю фронтowego в партері. Відділ депозитовий приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перехованя папери вартїстї і дав на них завдатки. Крім того впроваджено подїбно як в інституціях заграничних т. зв. Депозити сховковї (Safe Deposits) За оплатою 25 до 85 кр. а. в річно, депозитар дістає в сталевій касї панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важкі документи. Під тим względом поробив Банк гіпотечний як найогіднійши заряджоня. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовим.

ЛЕВ ЛОПАТИНСЬКИЙ. ДО БРАЗИЛІЇ! Драма з галицного еміграційного руху в 4. актах. Цїна книжки брошурованої в картонї 35 кр., оправленої в полотно з хорощими витівками 50 кр. — На поchtову оплату 5 кр. Замовленя в провінції у автора ул. Зибликєвича ч. 18, Львів. У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

ТОВАРИСТВО для розвою рускої штуки стоваришенє зарєєстрованє з ограниченою порукою у Львові, ул. Підвалє ч. 7 виконує всякі праці з обсягу артистичного малярства, різбарства і золотарства після композицій своїх членів, а іменно: образи релїгійні до иконостасів, олтарів, хоруггов, на тетраподи, плащениці і пр. і такі-ж образи до комнат; образи сьвітські: історичні, портрети з натури і фотографій, краєвиди, побутові і т. д.; з дерева: кивоти, иконостаси, олтарі, образи і крести процесійні, сповідальниці і пр. і всякі праці золотарські; рівнож украшує внутра церков, виготовляє пляни церков, каплиць і пр. і удержує на складї фотографічні репродукції образів руских артистів. Товариство ручить за стильове, старанне і совістне виконанє. Цїлю Товариства є: піднести нашу штуку і витворити руску школу штук красних. Поручаючи проте се чисто руске Товариство патріотичній опіці нашої П. Т. Публики духовної і сьвітської, надїємо ся, що зволить Она причинити ся до осягненя сеї цїли численними замовленнями, котрі приймає — виключно лиш Дирекция Товариства. — З глибоким поважанєм Дирекция. Товариство не послугує ся агентами.

Рік заснованя 1892. ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНѢСТЕРЪ” перше і одиное руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариатам всіх трех єпархій, обезпечає будинки, урядженя домашнє, скот, господарські знаряди, абїже в зерні і соломї, сіно в стогах і будинках против шнїд огневих. Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1898 виносить: Фонд резервовий 96.775 зр. 05 кр. Резерва премій 64.263 „ 12 „ Фонд основний 45.000 „ — „ Резерва специальна 842 „ 40 „ 206.880 зр. 57 кр. Тарифи »Днѣстра«: дуже уміровані, услїва обезпечєнь користні, а шкоди ліквідують ся безпоровочно. До кінця 1898 року виносили виплаченї шкоди 527.790 зр. 67 кр. Полїси »Днѣстра« приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних. На житє можна обезпечитись через »Днѣстеръ« в Товариствї взаїмних обезпечєнь в Кракові, котре дав найкористнійші услїва, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає полїси і квіти в рускім язичї. Товариство взаїмного кредиту »Днѣстеръ«, стоваришенє з обмеженою порукою, удїляє позички за оплатою 5 1/2 % і 1% додатку на кошта адмїстраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вклади до опроцентованя від членів і третих осіб по 4 1/2 %. Удїл членський виносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в »Днѣстерѣ«. Інформації удїляє Дирекция листовно. Зголошеня о удїленє агенцій в окрєстностях де нема близько агентів »Днѣстра«, приймає ся Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«).

Дмитро Затурский поручає свою робітню обуви мужескої, жіночої і для дітїй у Львові, улица Копєрника ч. 5. Виріб тєваллий і елеганцій Цїни умірені. Замовленя з провінції залагоджує відворотною почтою. 140

Хорі на легкі, горло, гортанку і астму! Хто раз на завсїгди бажає позбути ся слабости легких, або горла, хотїючи найуї рїшїшої, або астми, навіть дуже завданеної і на позір невилчимої, сей нехай не гербату для хронїчно хорих на легки і горло А. Wolffsky-ого. Тисячні подяки дають гваранцію великої уздоровлючої сили тої гербати. Пакет на два дни 75 кр. Брошура (описанє ужитя) задармо. Правдида лише у А. Wolffsky-ого, Berlin, Nr. 37.

РОБІТНЯ СУКОЇ ДАМСКИХ Емїлії Соколовскої у Львові, Ринок ч. 29., І. п. приймає ласкаві замовленя і виконує їх густовно і по приступних цїнах. НАУКУ КРОЮ удїляє в осібних годинах Замїсцевї панночки приймає на помешканє

Учитель орган руского Тов. педагогїчного дво-тижневник педагогїчно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.